

Svenska Båtunionens Miljökonferens 10-11 mars 2018

Lördag 10 mars

Grunda vikar – unika och sårbara Sofia Wikström Östersjöcentrum Stockholms universitet

Vad kan vi göra för att minska påverkan på det marina livet? Många ankare grumlar vattnet och propellrar rör också upp bottensediment. Undervattensängar har stor betydelse för biologisk mångfald och binder sedimentet vilket medför mindre grumlat vatten. I Stockholmsområdet motsvarar ytan av dessa områden ca tre promille och det är inte ovanligt att de utnyttjas av fritidsbåtlivet. Trots allt är påverkan från fritidsbåtar minimal med tanke på all annan belastning på våra vatten men grunda vikar behöver skyddas i större utsträckning.

Sedan presenterar Harald miljökommittén och dess verksamhet och presenterar våra skrifter Hamnar för fritidsbåtar och Egenkontroll av fritidsbåtshamnar och vad de innehåller.

Jimmy Dominius presenterar SBU:s miljöprogram och vilka framsteg som görs. Toatömningen är inte så mycket att fundera över längre men flera fungerande tömningsställen måste till vilket inte direkt är vårt bekymmer. Alltfler målar mindre eller inte alls och miljömedvetandet bland båtfolket ökar stadigt. De viktigaste miljöfrågorna på kort sikt är kemikalieanvändningen, båtbottnfärger och att sprida kunskaper bland båtägarna. På längre sikt är ju klimatanpassning av drivmedel en viktig fråga. Det är viktigt att sprida miljökunskaper på olika smarta sätt och se till att möta upp felaktig information med forskningsbaserade data. Många frågor från deltagarna och utan tvekan en hel del att jobba med framöver.

Kristina Carlstedt pratade om hur kommuner planerar och vad det kan innebära för våra båtklubbar.

Söndag 11/3

Roland Örtengren informerar om Skrovmålet som också är ett projekt med båtbottnat ifokus. Myndigheternas arbete styrs förutom av miljölagarna också av de nationella miljömålen, generationsmålen och Agenda 2030. Miljömålsrådet har inrättats för att samverka med berörda aktörer och har utarbetat en omfattande åtgärdslista som man nu försöker sjösätta. Skrovmålet är en sammanslutning av myndigheter som jobbar med att ta fram regler och föreskrifter för hur båtägarna ska hantera miljöpåverkande substanser. SBU har emellertid fått vara med som diskussionspartner vilket ju är bra men eftersom man pratar utifrån olika behov och kunskaper är det inte alltid lätt att mötas. TBT på båtbottnar och i sediment är ett problem och när det gäller båtbottnar bör det vara möjligt att identifiera och sanera dessa inom en rätt så nära framtid. Fortfarande styrs mycket av de miljöregler som drabbar oss båtägare av tveksamma slutsatser och bristfälliga data. Roland menar dock att vi behöver göra mer än vad som står i lagar och förordningar för att öka vår trovärdighet gentemot våra myndigheter och se till att göra egenkontroller som vi kan visa upp när det blir miljötillsyn.

Roland fortsätter att tala om de mätningar som han, Lennart Falck och Per Ivarsson (DGE Mark och Miljö) gjort av koppar, zink och TBT i fyra småbåtshamnar i Göteborgsområdet. Syftet var att ta fram fakta om förekomsten av dessa ämnen och skapa mera kunskaper om dess farlighet. En anledning är också att koppar är bra i antifoulingfärg och ofta mindre farlig än alternativa biocider som man kanske har sämre kunskaper om vilka långtidseffekter de har. Gränsvärdet för dricksvatten är 200 mikrogram per liter och från spolplattor 400 mikrogram vilket är avsevärt mycket lägre än tidigare gränsvärde för dricksvatten. Det som var nytt med dessa mätningar var att man bara mätte biotilgänglig koppar och mätningen

skedde under två veckor. Resultatet blev att halterna låg på mellan 0,193 och 3,40 mikrogram/liter och på zink något högre men fortfarande avsevärt lägre än de resultat man redovisat tidigare. Andra källor till koppar i havsvatten kan ge större påverkan än båtbottnfärger men det är en fråga vi får återkomma till.

Petra Elg om båtmiljöcoacherna och hur vi ska samordna deras arbete med MiK.

Utbildningen sjösattes med hjälp av pengar från projektet "Ren botten utan gift" och syftet med utbildningen var att komma närmare båtfolket och nå ut till båtklubbarna med aktuell miljöinformation på ett bättre sätt. De flesta av de utbildade miljöcoacherna är på plats och den diskussion som följde blir förhoppningsvis givande för framtiden. En viktig fråga i sammanhanget är också hur vi skapar ett nätverk och vilka kanaler vi kan använda för att kommunicera med varandra. Ett problem för oss är att SBU:s ca 170 000 medlemmar ändå bara representerar 25 % av båtägarna men trots detta ändå får stå till svars för båtlivet i stort gentemot myndigheterna som ju givetvis har svårt att nå ut till övriga som inte är organiserade i någon båtklubb.

Emma Sunne om havstulpanvarningen och Båtmiljö.se

Båtmiljö.se är en plattform för miljöinformation till båtägare och blev till genom projektet "Ren botten utan gift" och drivs nu av SBU. Havstulpanvarningen drogs igång 2001 av Skärgårdsstiftelsen och övertogs av SBU hösten 2017 och bygger på att observatörer runt hela Sverige vidarebefordrar uppgifter om när havstulpanerna settlar. Varningar går ofta ut i slutet av juli eller början av augusti och har ett stort antal sms-prenumeranter och ca 3000 mejl-prenumeranter. Emma påpekar också att det behövs flera observatörer för att få en säkrare rapportering. Vill man bli rapportör kan man skicka sina uppgifter till havstulpan@batunionen.se och ange position enligt WGS för mätplattan.

Handbok bottensanering

I MiK har vi pratat om att ta fram en handbok i hur man på bästa sätt sanerar sitt skrov. Framförallt för att få bort TBT rester. LOVA-bidraget för bottensanering har höjts till 80 % men kan bara sökas av båtklubbar. Man kan också få bidrag till XRF-mätningar. När vi pratar bottenfärger är det också viktigt att reda ut begreppen mellan olika kvaliteter (primer, sealer spärrfärg med mera) och klargöra vad de olika färgtillverkarnas produktnamn står för. Vi har pratat blästring (sand-, is- (kolsyreblästring)) och slipning och skrapning men hur är det att hyvla bort gammal färg?

När det gäller LOVA-bidrag, som kan sökas för att ta bort giftig bottenfärg, så värderas eget arbete till 200,- timmen även för planering. Klubben bör planera för att inventera vilka båtar som är drabbade och planera för vilka åtgärder som behöver göras. Varje båtklubb bör ha en länk till Båtmiljö.se.

Efter konferensen har vi uppmärksammat två rapporter från Statens Geotekniska Institut (SIG) som är alldeles färska för året. De kan vara väl värda att läsa och begrunda. De finns på nedanstående länkar: <http://www.swedgeo.se/sv/om-sgi/pressrum/aktuellt/nya-sgi-rapporter-om-forenade-batplatser/>
Publ 42 om tekniken: <http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgi-publikation/sgi-p42.pdf>
Publ 43 om juridiken: <http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgi-publikation/sgi-p43.pdf>

Laget runt

Nyhetsbrev till alla miljösamordnare och miljöcoacherna. Kommunerna i Stockholm vill gärna ha vackra båtar som ligger vid bryggorna men tyvärr vill de inte ha båtar på land. Det behövs lokala miljökonferenser. Guider för miljöinspektörer, klubbar och båtägare finns enligt Roland Ö, dessa är framtagna av Miljösamverkan Halland och Miljösamverkan Västra Götaland tillsammans och finns på nedanstående länkar.

Information till båtägare:

[http://www.miljosamverkanvg.se/Sv/projekt-och-rapporter/miljofarlig-verksamhet/Documents/Information till båtägare.pdf](http://www.miljosamverkanvg.se/Sv/projekt-och-rapporter/miljofarlig-verksamhet/Documents/Information%20till%20båtägare.pdf)

Information till båtklubbar:

<http://www.miljosamverkanvg.se/Sv/projekt-och-rapporter/miljofarlig-verksamhet/Documents/Information%20till%20fritidsbåtshamnar.pdf>

Handläggarestöd för tillsyn av fritidsbåtshamnar:

<http://www.miljosamverkan.se/Sv/publikationer/2017/Documents/2017-handlaggarstod-fritidsbatshamnar.pdf>

Överlag är det uppenbart att intresset för miljöfrågor fortfarande är lågt bland båtfolk och det oförtröttliga arbetet måste fortsätta i oförminskad takt. I pressrummet på Båtunionens hemsida finns en färdig insändare som handlar om att för många båtägare lämnar sin avföring på öarna. Flera landtoaletter behövs!

Hans-Jörgen Alsing

Programmet

Lördag 10 mars

10.00 – 14.30 Stora Båtklubbsdagen enligt särskilt program och inbjudan. Separat anmälan krävs

Stockholmsmässan, K 16

Miljökonferensen inleds med gemensamt seminarium i anslutning till Stora Båtklubbsdagen.

- 14.45 Välkommen och genomgång av programmet Harald Mårtensson
- 14.50 Inledande föredrag: Grunda vikar – unika och sårbara
Sofia Wikström, Östersjöcentrum, Stockholms universitet.
- 15.45 Kort fika
- 16.00 Hamnhandboken. Miljöplaner, avfallshanteringsplaner och Egenkontroll.
Vad krävs och vem gör vad? Harald Mårtensson
- 16.45 Svenska Båtunionens Miljöprogram– hur går vi vidare? Jimmy Dominius, m.fl.
- 17.30 Kommunal planering Kristina Carlstedt

- 18.30 Gemensam middag för dem som anmält sig.

Söndag 11 mars, Scandic Talk, lokal anges på plats.

- 09.00 Inledning och sammanfattning av gårdagen Harald Mårtensson
- 09.10 Sammanfattning Skrovålet Roland Örtengren
- 09.30 Egna mätningar av koppar i vatten Roland Örtengren
- 10.00 Båtmiljöcoacher uppdrag och samordning med MiK Petra Elg
- 11.00 Fika
- 11.20 Havstulpanvarningen –Nu en del av SBU:s verksamhet Emma Sunne
- 11.45 Sanering båtbottnar Alla
- 12.30 Laget runt "Vad vill vi" och "vad har vi gjort" Alla
- 13.15 Sammanfattning. Önskemål inför nästa års konferens,
avslutning Harald Mårtensson

- 13.30 Gemensam lunch

14.15 – 15.00 Kort samling för Båtmiljöcoacherna Peter Karlsson

Med reservation för ändringar.